

Väghållningsmyndigheten,
Trafikverket Region Nord

Fastställelse av vägplan för anläggning av gång- och cykelväg vid väg 1088 delen Hotell Kittelfjäll – matbutiken i Vilhelmina kommun, Västerbottens län

Beslut

Trafikverket beslutar med stöd av 18 § väglagen (1971:948) att fastställa vägplan GC Kittelfjäll väg 1088 etapp 1, Vilhelmina kommun, Västerbottens län.

Fastställelsen gäller plankartorna med status fastställelsehandling, betecknade 303T0201-303T0203 daterade 2020-09-22.

Väganläggningen ska dessutom utformas i huvudsak så som den sökande har åtagit sig enligt planbeskrivningen och i övrigt.

Sökande

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Nord.

Beskrivning

I handlingarna i ärendet redovisar den sökande bland annat nedanstående.

Den planerade vägen

Vägplanen omfattar ny gång- och cykelväg på en cirka 1,6 km lång sträcka parallellt med väg 1088, mellan Hotell Kittelfjäll och matbutiken, i Vilhelmina kommun. Den planerade gång- och cykelvägen föreslås följa vägens norra sida, delvis kantstenseparerad och delvis friliggande. Gång- och cykelvägen planeras att bli 3 meter bred där den är kantstenseparerad och 2,5 meter bred där den anläggs friliggande.

Gång- och cykelvägen kommer att separera oskyddade trafikanter från övriga trafikslag samt få vägbelysning och därigenom erhålla en tryggare trafiksituation för alla. Ett mål är också att binda samman viktiga målpunkter på orten vilket bedöms underlätta för allmänheten och gynna näringslivet.

Utformningen av dikesslänter ska anpassas till landskapet i så stor utsträckning som möjligt. För att bevara en artrik vägkant bör slänter etableras med äng med samma arter som de naturligt förekommande. Dikenas bredd är beroende av slänternas lutning.

Dagvattnet runt väg 1088 kommer avledas via diken och trummor längs med och under vägbanan. Längs vägsträckan finns åtta stycken korsande trummor som leder vattnet ner mot Vojmån.

Mark som kommer att tas i anspråk

Mark och särskilda rättigheter som belastar marken kommer att tas i anspråk för vägen på det sätt som redovisas på plankartorna.

Sammanlagt kommer cirka 6685 m² mark tas i anspråk med vägrätt. Av denna yta utgör skog 3715 m², öppen mark 2845 m², åker 20 m² samt tomt 105 m².

I vägplanen föreslås 560 m² mark tas i anspråk med inskränkt vägrätt. Av denna utgör skog 365 m², öppen mark 120 m² samt åker 75 m².

Väghållaren har, inom markerat område för inskränkt vägrätt, endast rätt att nyttja marken enligt avsett ändamål. I övrigt får markägaren använda marken så länge som denna användning inte medför negativ påverkan på vägens eller väganordningens utformning eller funktion. Område med inskränkt vägrätt innefattar de markytor vid in- och utlopp av trummor som ska bytas eller är i behov av upprustning.

Cirka 3890 m² mark, som behövs för att bygga vägen, får tas i anspråk under en viss tid (tillfällig nyttjanderätt). Arealen utgörs i huvudsak av skog 1495 m², öppen mark 1265 m², åker 800 m² samt tomt 330 m². Nyttjanderätten gäller under den tid som anges och på så sätt som redovisas på plankartan.

Val av lokalisering

Sökandens val att anlägga gång- och cykelvägen på den norra sidan av väg 1088 bygger på bedömningar om ortens och omgivningens karaktär, lokalisering av verksamheter och målpunkter, tillgänglighet och genomfart till bebyggelse, trafiksäkerhet och trygghet för trafikanter, miljöpåverkan, drift- och underhållsaspekter samt investeringskostnad. Sökandens slutsats var att norra sidan är mest lämplig eftersom faktorerna investeringskostnad och miljöpåverkan gynnades av det alternativet.

Riksintressen, Natura 2000-områden och naturreservat

Sökanden skriver att området av riksintresse för friluftsliv bedöms påverkas positivt av anläggandet av en gång- och cykelväg eftersom den ökar tillgängligheten i området. Riksintresset för naturvård omfattar Marsfjället och Kittelfjäll med Vojmåns dalgång. En gång- och cykelväg bedöms inte påverka riksintresset då den byggs i anslutning till nuvarande väggropp. De skyddade vattendragen bedöms inte påverkas om försiktighetsåtgärder iakttas. Planområdet i sin helhet ligger inom Vilhelmina norra samebys höst- och vinterland och samebyn nyttjar markerna som trivsel- och kalvningsland. Förstärkning av barriären som väganläggningen utgör kan ge en marginell påverkan på möjligheten att bedriva rennäring i området. Gång- och cykelvägens påverkan på riksintresset för rennäring bedöms dock bli liten då projektet är lokaliserat i ett område som redan är bebyggt.

Inga fysiska intrång kommer att ske i strandskydd, naturreservat eller Natura 2000-områden Marsfjället.

Skyddade arter

Arter som omfattas av fridlysning har påträffats i Trafikverkets inventering av vägkanten mellan Henriksfjäll och norska gränsen. Då antal och exakt lokalisering inte är känt i nuläget, är det svårt att bedöma projektets effekter och konsekvenser för arterna, men orkidéerna brudsporre och Jungfru Marie nycklar har beskrivits som allmänna i hela vägområdet. Förutsättningarna för dessa arter torde förbättras av projektet i och med hanteringen av invasiva arter.

Miljö och hälsa

Sökanden skriver att sammantaget bedöms effekterna av de planerade åtgärderna innebära små negativa konsekvenser för kulturmiljön.

För boendemiljön kommer effekten av de planerade åtgärderna sammantaget innebära positiva konsekvenser genom att trafiksituationen för de oskyddade trafikanterna i området blir säkrare.

Den negativa påverkan på landskapet bedöms bli liten och de positiva effekterna av en gång- och cykelväg anses större.

Inga registrerade fornlämningar finns inom vägplaneområdet.

Tre småvatten berörs (generella biotopskydd) av projektet i och med att vägtrummor måste förlängas. Åtgärderna bedöms inte påverka vattendragen negativt om trummorna anläggs så att de inte utgör vandringshinder och på ett sätt och vid en tidpunkt som gör att grumlingspåverkan minimeras. Sammantaget bedöms effekterna av de planerade åtgärderna innebära små negativa konsekvenser för naturmiljön.

Endast ett mindre intrång i jordbruksmark sker. Brukningsvärd jordbruksmark får inte enligt miljöbalken exploateras, med undantag för väsentliga samhällsintressen som inte kan lokaliseras på annan plats. Sökanden anser att aktuell gång- och cykelväg är ett sådant samhällsintresse.

Kommunala planer

För det berörda området gäller följande kommunala planer:

Översiktsplan

Det aktuella området omfattas av Fördjupad översiktsplan för Kittelfjäll. I den fördjupade översiktsplanen framgår att kommunen vill se förbättrade möjligheter för dem utan bil att vistas i turistorten.

Detaljplan

För sex av de nio detaljplanerna inom området för vägplanen har genomförandetiden löpt ut. Resterande detaljplaner har genomförandetider kvar. Ingen av detaljplanerna omfattas av kommunalt huvudmannaskap för allmän plats.

Nr	Detaljplaner	Akt	Huvudmannaskap
1	Ändring och utvidgning av byggnadsplan för del av Kittelfjälls by	24-P1984-112	Enskilt
2	Ändring av detaljplan för Kittelfjäll 1:207, 1:227 samt del av 1:61 och 1:62	2462-P04/6	Ingen allmän plats inom planområdet
3	Detaljplan för del av fastigheten Kittelfjäll 1:61, Stallbacken	2462-P2018/2	Enskilt
4	Detaljplan för ett område öster om hotellet, Kittelfjäll 1:8 m.fl.	2462-P08/4	Enskilt (enligt avtal)
5	Detaljplan för del av fastigheten Kittelfjäll 1:61	2462-P15/10	Enskilt
6	Detaljplan för Kittelfjäll 1:176 m.fl.	2462-P15/8	Enskilt

7	Detaljplan för del av fastigheten Kittelfjäll 1:3 södra delen	2462-P16/6	Enskilt
8	Detaljplan för del av fastigheten Kittelfjäll 1:2	2462-P10/2	Enskilt
9	Detaljplan för Kittelfjäll 1:28, del av 1:34 m.fl.	2462-P02/3	Enskilt

Den sökande skriver att detaljplanernas syfte inte motverkas och reglerna om mindre avvikelse kan tillämpas samt att samtliga tillfälliga nyttjanderätter som gör ett avsteg från detaljplan bör tålas då det endast rör sig om en begränsad tid. Vilhelmina kommun har via e-post meddelat att de delar sökandens uppfattning om att projektet innebär mindre avvikelser från detaljplanerna.

Projektets aktualitet

Kostnaden för projektet har beräknats till cirka 24,2 miljoner kronor i-prisnivå 2020.

Finansiering sker med medel ur den regionala Länstransportplanen.

Byggstart planeras ske 2022.

Andra utredningar och beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten län har beslutat att projektet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

I detta projekt bedöms enligt fyrstegsprincipen steg 4 vara relevant, det vill säga att en gång- och cykelväg anläggs för att separera de oskyddade trafikanterna från övriga trafikslag.

Sträckan är en av de gång- och cykelvägar i Västerbottens län som finns redovisade och prioriterade i Länstransportplanen 2018-2029.

Den sökandes handläggning av vägplanen

Under planarbetet har den sökande genomfört samråd och kungjort planförslaget med övrigt underlag och låtit det granskas. Vid granskningen kom det in 12 yttranden. Synpunkterna handlar huvudsakligen om:

- Flera yttranden behandlade adresskorrigeringar samt är av karaktären frågor.
- Gång- och cykelvägens placering och utformning.
- Schaktning av diken påverkar träd och deras rötter samt skred och sättningar.

Den sökande har svarat att synpunkterna tas i beaktande på olika sätt och att lokaliseringen och vägutformning är väl motiverade.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen i Västerbottens län har tillstyrkt att vägplanen fastställs.

Trafikverkets handläggning och skäl

Allmänt

Kittelfjäll är en populär och expansiv fjällby. Idag hänvisas oskyddade trafikanter till vägrenen vilket innebär att trafiksituationen för oskyddade trafikanter inte är säker. Projektets syfte är att anlägga en belyst gång- och cykelväg med tillhörande passager inom planområdet som omfattar en cirka 1,6 km lång sträcka parallellt med väg 1088. Genom åtgärderna i vägplanen förbättras trafiksäkerheten och de är positiva för friluftslivet och lokalsamhället i övrigt. Intrång i mark och omgivande miljö kommer ske men sammantaget bedöms de negativa konsekvenserna bli små till måttliga. Sökanden avser att i framtiden förlänga gång- och cykelvägen i framtiden vidare till hotell Granen i Henriksfjäll.

Trafikverkets kommentarer till synpunkter vid granskningen

Den sökande har sammanfattat och kommenterat de synpunkter som kom in vid granskningen i ett granskningsutlåtande. Trafikverket delar i allt väsentligt den sökandes uppfattning.

Kommunicering under fastställelseprövningen

De som har framfört synpunkter under granskningen har fått se det som senare har tillkommit i ärendet och som har betydelse för ärendets prövning. De har också fått möjlighet att lämna ytterligare synpunkter. Under denna kommunikering kom det in ett yttrande. Polismyndigheten, SGU, Skogsstyrelsen och SMHI har inte några synpunkter eller något att invända.

Pa-Essa Konteh och Karolina Hörstedt anser och motsätter sig: att gång- och cykelbanan placeras på norra sidan med skiljeremsa förbi deras tomter, att attraktiviteten minskar för deras tomter, att eventuella byggnader på tomterna kommer att begränsas i sin placering, att gång- och cykelvägen kommer medföra oljud på obekväma tider, risk för nedskräpning, insyn samt att belysningen kommer att störa, att gång- och cykelvägen kantstensepareras förbi deras tomter istället för med en skiljeremsa. De vidhåller också de synpunkter som framfördes vid granskningen av vägplanen.

Trafikverket anser att sökanden tydligt har motiverat gång- och cykelvägens lokalisering och utformning. Investeringskostnaden och miljöpåverkan gynnas av att placera gång- och cykelvägen på norra sidan. Att fastigheter påverkas positivt och negativt när en väg byggs om med en gång- och cykelväg är inte ovanligt. Trafikverket gör bedömningen att fördelarna som uppnås med att bygga om vägen på det sätt sökanden avser överväger de nackdelar som det orsakar enskilda. Det som även framfördes vid granskningen har sökanden svarat på och Trafikverket delar i allt väsentligt den sökandes uppfattning.

Speciella frågor i projektet

Lokalisering

Den sökande har redogjort för valda och bortvalda alternativ för vägens lokalisering och utformning. Utvärderingen mot projektmålen och de för området ingående parametrarna har vägts samman och visar övervägande fördelar att placering av gång- och cykelvägen på norra sidan av väg 1088. Trafikverket bedömer sammantaget att den sökande har gjort en rimlig avvägning vid utvärderingen mot mål och syfte och att den valda lokaliseringen och anläggningens utformning utgör en rimlig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Detaljplan

Av handlingarna framgår att vägplanen berör nio detaljplaner. Kommunen och sökanden har bedömt avvikelserna från detaljplanerna som mindre. Trafikverket delar kommunens och sökandens bedömning och anser att avvikelserna är sådana mindre avvikelser som inte strider mot detaljplanernas syften.

Påverkan på Natura 2000-områden

Natura-2000-områden finns i närhet av planområdet men påverkas inte.

Skyddade arter

Trafikverket delar sökandens bedömning att förutsättningarna för orkidéerna brudsporre och Jungfru Marias torde förbättras av projektet.

Påverkan på riksintressen

Gång- och cykelvägen berör riksintresset för friluftsliv, riksintresset för naturvård och riksintresset för rennäring. Trafikverket delar sökandens bedömning att påverkan på riksintressena inte påtagligt skadar berörda riksintressen.

Miljö kvalitetsnormer – luftkvalitet, vattenförekomster, fisk- och musselvatten

Trafikverket bedömer att projektet inte medför att miljö kvalitetsnormer för utomhusluft överskrids. Projektet kommer inte heller att försvåra möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormen för de berörda vattenförekomsterna.

Övriga miljö kvalitetsnormer bedöms inte vara aktuella.

Trafikverkets samlade bedömning

Trafikverket bedömer att en ombyggnad enligt vägplanen är motiverad och har tillräcklig aktualitet. Vägplanen har handlagts i enlighet med reglerna i väglagen och vägförordningen. Vägens sträckning strider inte mot kommunens översiktsplan. Den planerade vägen innebär endast små avvikelser från detaljplanerna vilka inte motverkar syftet med detaljplanerna.

Den föreslagna ombyggnaden medför att trafiksäkerheten ökar samt att lokaliseringen är vald utifrån minst miljö påverkan och kostnader. Det innebär att vägen får ett lämpligt läge och utförande.

Med vald utformning och valt läge för gång- och cykelvägen tillgodoses ändamålet med vägen med minsta intrång och olägenhet utan att det medför oskäligen kostnad.

Trafikverket bedömer att projektet är förenligt med miljö balkens allmänna hänsynsregler, hushållningsbestämmelser och bestämmelser om miljö kvalitetsnormer. Anläggningen innebär även i övrigt en lämplig användning av mark- och vattenresurser.

Trafikverket bedömer att de fördelar som planen medför överväger de olägenheter som planen orsakar enskilda när den sökande får ta mark och särskilda rättigheter i anspråk.

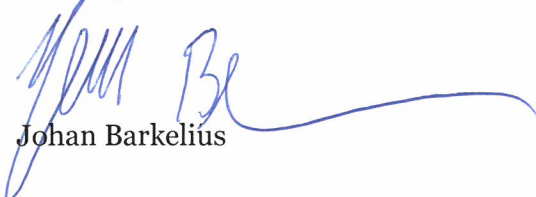
Trafikverket bedömer att det behov och den omfattning av tillfällig nyttjanderätt som har redovisats i vägplanen är skäliga.

Trafikverket gör sammantaget bedömningen att vägplanens utformning, omfattning och åtgärder innebär en lämplig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Överklagande

Detta beslut får överklagas hos regeringen, se bilaga.

Beslutande i detta ärende har varit expeditionschefen Johan Barkelius med Magnus Olofsson som föredragande.

Johan Barkelius

Bilagor

1. Anvisning ”Hur man överklagar
2. Allmänna upplysningar – fastställd vägplan

Kopia till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Lantmäteriet (efter laga kraft)
Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Västerbottens län
Regionförbundet i Västerbottens län

Vilhelmina kommun
Fastighetsägare och rättighetsinnehavare, m.fl. enligt ärendets fastighetsförteckning

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga Trafikverkets beslut ska ni skriftligen ange vilket beslut ni överklagar och redogöra för den ändring som ni begär.

I skrivelsen ska ni ange i vilken egenskap ni överklagar. Om ni klagar i egenskap av ägare till en fastighet som berörs bör ni även ange fastighetens registerbeteckning.

Skrivelsen ska vara undertecknad av er eller ert ombud och innehålla namnförtydligande, postadress och telefonnummer. Ombudet ska bifoga en fullmakt.

Skrivelsen ställs till regeringen men skickas eller lämnas till Trafikverket, Ärendemottagningen, Planprövning, Box 810, 781 28 Borlänge.

Skrivelsen måste vara hos Trafikverket **senast den 1 oktober 2021**.

Allmänna upplysningar, fastställd vägplan

Fastställelsebeslutets giltighetstid

Beslutet gäller det år då det får laga kraft och följande fem kalenderår. Beslutet upphör alltså att gälla om inte hela vägsträckningen har blivit utmärkt på marken och vägbygget har påbörjats inom den tiden.

Rätt att använda mark

När beslutet fått laga kraft kan väghållaren ta mark inom vägområdet i anspråk med vägrätt. Väghållaren får då fullt ut använda marken och ta till vara naturtillgångar inom vägområdet. Vägrätten kan ibland vara mindre omfattande, och det ska då framgå av vägplanen att vägrätten har inskränkts. Väghållaren är skyldig att betala ersättning för intrång och annan skada till följd av att marken tas i anspråk.

Beslutet innebär också att väghållaren har rätt att få tillfällig nyttjanderätt till de särskilt markerade områden som framgår av vägplanen. Det kan till exempel handla om mark som behövs för transportvägar, upplag eller baracker under byggtiden. Nyttjanderätten gäller under så lång tid som anges i vägplanen.

Undantag från bestämmelser i miljöbalken

Beslutet innebär att:

- förbud mot åtgärder inom generellt biotopskyddsområde inte gäller
- dispens från strandskydd inte krävs, och att
- samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inte behövs för åtgärder som ingår i den fastställda planen.

Utgångspunkter för bedömning av buller

Följande riktvärden för trafikbuller anges i proposition 1996/97:53 "Infrastrukturinriktning för framtida transporter", som har antagits av riksdagen:

- 30 dB(A) ekvivalent ljudnivå inomhus
- 45 dB(A) maximal ljudnivå inomhus nattetid
- 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå utomhus vid fasad
- 70 dB(A) maximal ljudnivå vid uteplats i anslutning till bostad.

Riktvärdena ska ses som långsiktiga mål för bostäder som påverkas av buller från trafiken. Riktvärdena bör normalt inte överskridas vid nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av väg, men de är inte rättsligt bindande. Vid tillämpningen bör man ta hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

När det inte är nybyggnad eller väsentlig ombyggnad genomför Trafikverket ett åtgärdsprogram som syftar till att förbättra inomhusmiljön. Då anses det, enligt Mark- och miljööverdomstolens praxis, rimligt att genomföra skyddsåtgärder om bullernivån utomhus överskrider 65 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

När man bedömer behovet av skyddsåtgärder gör man normalt först en bedömning av bostadshusens fasaddämpning. Om en sådan bedömning inte har gjorts antas schablonmässigt att fasaden dämpar

ljudnivån inomhus med 25 dB(A). Normalt är fasaddämpningen större. Beräkningar av buller tar bland annat hänsyn till trafikmängder, trafikslag, hastighet, terrängförhållanden och bebyggelse.

Vägen måste stämma med detaljplan och områdesbestämmelser

En väg måste byggas så att den stämmer med kommunens detaljplaner. Om vägprojektet medför att någon detaljplan måste ändras får den berörda delen av projektet inte påbörjas förrän beslutet om detaljplanen har börjat gälla. Motsvarande gäller för områden med områdesbestämmelser.

Frågor som inte omfattas av fastställelsebeslutet

Fastställelsebeslutet omfattar inte frågor som hör till byggskedet. Sådana frågor behandlas vid exempelvis markåtkomstförhandling eller lantmäteriförrättning eller i samband med att bygghandlingar för projektet upprättas. Detta gäller bland annat

- ersättning för mark som tas i anspråk
- ersättning för miljöskador
- läget av nya enskilda vägar
- omläggning av ledningar
- rivning eller flyttning av byggnader utanför det fastställda området
- tillstånd och villkor för att bygga eller riva anläggningar i vatten
- påverkan på omgivningen under byggnadstiden
- anslutningar till allmän väg samt spärrningar av anslutningar
- trafikreglering och skyltning
- hastighetsgränser
- bortforsling av vägkropp m.m. inom indragna vägdelar.

Väg och väganordningar

Till en väg hör vägbanan samt de väganordningar som finns intill vägbanan.

Väganordningar är anordningar som stadigvarande behövs för vägens bestånd, drift eller brukande. Det är normalt vägslänter, diken, gång- och cykelbanor, ledningar för avvattning av vägkroppen, bullerskyddsanordningar i anslutning till andra väganordningar, broar och vägtrummor, tunnlar med skyddszoner, säkerhetszoner, en maximalt två meter bred kantremsa intill vägen, bryggor som är anslutna till en allmän väg, och allmänna färjor med färjeläge.

Lantmäteriförrättning

En vägplan kan illustrera förslag till nya enskilda vägar och anslutningar samt ledningsomläggningar utanför vägområdet. Sådana frågor kan komma att hanteras i lantmäteriförrättningar.

Lantmäteriförrättning kan också behövas för att ordna enskild väghållning när en väg dras in från allmänt underhåll. Sådan förrättning bekostas av väghållningsmyndigheten.

Byggförbud

Fastställelsebeslutet innebär att det krävs tillstånd från väghållningsmyndigheten för att uppföra byggnader, göra tillbyggnader, utföra andra anläggningar eller vidta andra åtgärder som väsentligt kan försvåra användningen av vägområdet för vägändamål.